

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

L. De Iesu nomine quo Societas vocatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

Ignatio recepisset se, quod denique sentiret hoc eius sociis scripto transmissurum, liberè tum illum munere excludendo, quod ei imponebant; tum eius excludendi rationes quibus iis satisfaceret addendo; hac diligentia contentis Ignatius, Christi resurgentis solemnibus festo ad socios rediit interiecto inde tridui tempore, tulit ipsemet F. Theodosius mentem suam schedio consignatam quæ coactis in vnum sociis perlecta, iubebat Ignatium eorum suffragiis parere, omnique in posterum iniicienda mora abstinendo, iniuncto officio ceruicem subdere: tunc ad extremum, Deo morem, ac sociis gerens, munus Generalis præpositi suscepit 19. April. 1541. Sed interim dum expectaretur à F. Theodosio responsum, visus est Deus seruum suum ad regendi officium animare, indicans præditum potestate, atque imperio quod esset humano potentius. Erat domi famulus, Cantaber adolescens Matthæus nomine, hunc postquam Ignatius in Ianiculum secessisset, mox cæpit, qui ante latuerat cacodæmon, crudelem in modum diuexare, spumabat, vlulabat, vociferabatur, allidebatur solo, fixusque interdum sic hærebat, vt homines decem vix illum inde reuellerent. Distendebantur illi fauces, & vultus tumoribus subitis qui signo crucis ab Sacerdote adhibito, inde illico detumentes, partem aliam inflabant. Hic qui aderant nonnulli, increpito dæmoni, adfuturum quantocius minantur Ignatium, qui eum iniqua usurpatione exturbaret. Ad quæ is furens, & torqueri se vehementer prodens, exclamat, nominare sibi illum desinerent quo nullum haberet inimiciorem: reuersus domum Ignatius, & iuuenis casum miseratus, eum in cubiculum seducit, breuèque ad Deum precatione fusa, foras ab dæmone omnino liberum producit.

XLIX. Creato Præposito, inter Patres conuenit, vt sexta eiusdem hebdomadæ feria, solemnibus profiterentur vota. Quare ad stationes Ecclesiarum septem obeundas egressi, ad S. Pauli cum venissent, in altari B. Virginis Ignatius fecit (erat tunc id altare ad læuam maioris, nunc infra eius gradus, translatum ad dextram visitur, è regione lignei crucifixi qui S. Brigidam est affatus) iamque sumendum Christi corpus manu altera tenens, professionis formulam altera, ad adstantes conuersus, de scripto illam pronunciat; post sanctissimam hostiam de more sumit, tum collectis patena sacratis quinque particulis, versusque ad socios iterum, professiones eorum excipit, eadem conceptas formula, nisi quod Præposito Generali ea promittebant, quæ Generalis, Christi Vicario: inde omnes Christi corpore impertit, post quæ gratis ritè actis, quæsitæque venia quam ad altaria eius Ecclesiæ obtinendam proposuere Pontifices; ad aram maiorem conuenere, ibique amplexu, & manus osculo Generalem Ignatium salutarunt, non absque dulcibus tum suis, tum circum adstantium lacrymis.

L.
De Iesu nomine quo Societas vocatur.

Hunc habuit exitum secundus labor Patriarchæ sancti. Primum enim in fingendo seipso posuit, ductis ab omnium abdicatione ad perfectam cum

cum Deo coniunctionem principiis. Secundum in conscribendis sociis, & Apostolico genio, quem diuinitus hauserat informandis, cuius laboris partus fuit, religiosus ordo, iis tanquam primariis lapidibus imponendus. Sequetur deinceps tertius in describendis stabilito iam Ordini viuendi institutis, & regendi exemplo collocatus, de quo priusquam aggredior dicere, non possum quin aliquid perstringam de Societatis nomine, & nominis causa. Fundatam ergo ab se familiam, Societatem Iesu Ignatius appellauit, quod Kemnitios, Boquinos, Misenos, Stenios, Lermeos, & alios, nota inter haereticos capita, in furorem exciuit, daemone in illis Iesu nomen minime ferente. Hinc scriptae illorum toto orbe voces, conuitia, execrationes, diſſectia, conclamantium nominis intolerandam superbiam, iniquam tituli vsurpationem, Christianis omnibus communis, ad priuatam ostentationem, contra fas omne ac meritum. Sic Prædicatorum appellationem, S. Dominici patribus officij nomine, ac meriti datam, excepit multiplex querelarum stridor, quod tota per eam Ecclesia muti silentij insimularetur, dum ij prædicatores vocarentur soli. Sed morsus inuidi, dentem fregit Innocentij III. Honorij III. & Gregorij IX. auctoritas, dum eius ordinis caritati atque scientiæ attributum honorem confirmauit; haud absimili modo synodus Tridentina, & præter alios Pontifices, Gregorius XIV. diplomate cuius initium, *Ecclesia Catholica, Societatis Iesu nomen quod nascens Societas tulerat, fecit his verbis illi perpetuum quod uero ad reliqua quæ in controuersiam uocata erant, sic statuimus, Nomen Societatis Iesu quo laudabilis hic ordo nascens à sede Apostolica nominatus est, & hæcenus insignitus, perpetuis futuris temporibus retinendum esse.* Huius uero Decus appellationis, Societatis fronti nunquam detrahendum, tam certum habebat fundator sanctissimus, ut auditis sit dicere, quod deinde euenit, si quando ab amulis id uellicaretur, singulari confirmatione ab Ecclesia decretum iri: quod enim sic Deo uolente fieret, ut hoc, non alio Societatis nomine uocaretur, id se altiori, quam propriæ cogitationis instinctu tenere. [Clarum est (inquit Ioannes de Polanco qui ei à Secretis fuit) hoc nomen quod spectat, multis Ignatium illuminatum modis, multaque inductione animi ab eo permotum à quo illud accepit, nempe ab ipso Iesu, tam multiplici uero numinis approbatione in eo obfirmatum, ut audierim dicentem, obstiturum manifesto Dei imperio si addubitaret de hac appellatione huic Ordini imponenda. Cumque non pauci de mutanda illa suaderent, & scriberent, ne sermones daremus carpentibus, inuadi à nobis ut propria quæ iuris publici certo essent; sic tamen in proposito constitit, ut audiente me dixerit, si tota simul Societas, omnesque mortales quibus non esset parendi vinculo obstrictus, mutandum id nomen censuissent, nunquam se illis assensurum. Ex qua tenacitate animi, aut securitate potius, nec rationibus cessura, quisquis Ignatij modestiam nouerat, faci-

litatémque alterius magis quam suo arbitrio agendi , intelligebat non humano impulsu hoc negotium agi : hanc enim animi stabilitatem ita fixam nequaquam adhibebat ; nisi in aliquo superius lumen illam defigeret ; inferiora tunc lumina humanarum rationum minimè attendere solitus : nostros quidem de hac appellatione credibile est tum multa cogitasse , tum inter se versasse ; certo tamen videtur ex dictis confici , Deum Ignatio aut illam suggestisse , aut in suscepta illum confirmasse , etsi ex eo non ita disertè exceptum sit. Nec est propterea quod pungamur quasi ex nomine Societatis Iesu id nobis arrogemus , vt quodam non dispari iure Iesu socij simus , sed velut idiomate militari eius ducis nomine cohors appellatur , cuius vexillum ductúmque sequitur] ita verè Polancus , nam si nostrum hoc Societatis nomen , significationem præfert militarem , natúmque , seu potius eo iam tempore conceptum , cum Ignatius Manresæ , in contemplatione vexillorum Societatem monstrante Deo conciperet , (est enim contemplatio hæc , sub Iesu duce , militaris turbæ consociatio , & informatio ,) pulchrè cadunt in hoc vitæ genus loquendi formæ quibus eam Pontifices , ipsèque Ignatius describunt ; dum *Iesu Christi militiam* nominant ; & in ea viuere , *sub crucis vexillo Deo militare*. Iam quanta quanta est , & quantulum id est , quod valet sapitque Societas , Dei gloriam haud quidem vulgaribus definitam obsequiis profitetur , sed ardens cum eo certare , & pro illo mori , & viuo proxima Christi Iesu imitatione , diuinam gloriam , in sua , & aliorum perficienda salute , ac virtute prouehere. Quare hac etiam singulari de causa quidni Iesu Societas nuncupetur ? Hinc patet quantum exerrarit Theologus , alioqui inter suos magnus , sed ab rebus nostris semper implacabiliter auersus , qui Paulum explicans Corinthios monentem , *fidelis Deus per quem vocati estis in Societatem filij eius Iesu Christi* ; scripsit Societatem illam , quæ Ecclesia est toto orbe diffusa , fuisse ab Ignatio in Societatis suæ angustias redactam ; *qua sine dubio* , inquit , *Societas , cum Christi Ecclesia sit , qui titulum illum sibi arrogant , hi videant an hæreticorum more penes se Ecclesiam existere mentiantur*. Imprimis tamen quis dicat arrogari quod suprema Pontificum autoritate conceditur ; abest deinde Societas (Dei gratiâ) tam procul ab arctanda intra fines suos Ecclesia , vt ignoret nemo quanto sudore , ac sanguine contendat illam propagare , & orbe toto extendere ; non est præterea Societatis hæc appellatio , vacuus officij titulus , sed sonus adhortationis tacitæ vehementis , ad parandas virtutes , quæ si desint , defuturus sit quoque necessario crediti nobis officij fructus. Monet itaque ab Christi vexillo ne pes vnquam retro à nobis feratur , ne transfuersum vnguem ab cruce subducatur ; ne auertatur oculus ab exemplis viuendi sibi , alijs laborandi quæ Christus nobis in seipso expressit , nos imitatione referimus :

monet

monet commilitonum instar, mutuæ nexum caritatis, nodo inuiolabili seruare ac stringere, quo dum omnes in vnum coalescunt, singuli fiunt insuperabiles: admonet etiam, ex nutu ductoris suspensos viuere, & Obedientia (quæ disciplinæ militaris, & religiosæ anima est) nihil antiquius habere. Postremò aduersus qualescumque hostes, & vexationum incursum quantumuis efferos, corroborat animum hæc nomenclatio, cum in eum nihil possint cuius toti sumus, nec enim Ignatij hæc Societas est, nec moriente Ignatio caput suum amisit. Ego (ait Ribadeneira Gandauo Romam ad amicum scribens) accepta morte P. M. Ignatij, quanto nobis acerbâ, tanto illi beatâ, fractus defecissem, nisi sublatis ad eum oculis, & ad prouidam eius manum, ex qua nunquam non pendere voluit, magnum cepissem animo leuamen, probè hoc edoctus, Societatem haudquaquam Ignatio, sed Iesu Christo præcipuè niti, qui suum hunc seruum delegerat, ad hanc sui operis Fabricam attollendam, & perficiendam. Quare huic alios, atque alios quos mittat, minimè defuturos, qui etsi fortassis Ignatij non erunt, sed sunt futuri eiusmodi qui possint vices illius obire, & consolatur me quod F. Ioannem Hurtadum instante obitu dixisse memini, Christum Ecclesiæ prope adhuc in cunis firmamenta duo, die eodem subduxisse, Petrum dico, & Paulum, vt intelligeret se Christi potentia sustineri.]

